

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi

2023, 7(3): 451-464.

DOI: [10.26677/TR1010.2023.1286](https://doi.org/10.26677/TR1010.2023.1286)

ISSN: 2587-0890 Dergi web sayfası: <https://www.tutad.org>

ARAşTIRMA MAKALESİ

Medikal Turizm Konusundaki Araştırmaların Bibliyometrik Analizi: Eğilimler, Odak Noktaları ve Olanakları

Dr. Öğr. Üyesi Hakkı ÇILGINOĞLU, Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Kastamonu, e-posta: hcilginoglu@kastamonu.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6787-3397>

Öz

Bu çalışmanın amacı, medikal turizm alanındaki araştırma durumunu ve yayın eğilimlerini incelemek amacıyla Web of Science veri tabanındaki ilgili makaleleri bibliyometrik analiz yöntemiyle değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda Web of Science (WoS) veri tabanında yer alan Medikal Turizm alandaki 10272 araştırma bibliyometrik analiz için incelenmiştir. Elde edilen verilerin analizi ve görselleştirilmesi için VOSviewer programı kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, medikal turizm konusundaki araştırmaların ve yayınların sayısı 1980'lerden bu yana sürekli artış göstermektedir. Özellikle 2000'li yıllardan itibaren bu alandaki çalışmalar belirgin şekilde artmıştır. Araştırmalar farklı disiplinlerden gelen araştırmacılar tarafından yapılmakta ve medikal turizm sadece tıbbi değil, çevresel, ekonomik, sosyal boyutlarıyla ele alınmaktadır. Medikal turizm konusuyla ilgili en fazla yayın Elsevier ve Springer Nature gibi yayınevleri tarafından yapılmıştır. En çok İngilizce yayımlanmakla birlikte farklı dillerde de araştırma bulunmaktadır. En fazla yayın yapan ülkeler ABD, İngiltere, Avustralya olarak belirlenirken, önde gelen yazarlar ve yayınevleri haritalanmıştır. Böylece medikal turizm alanındaki araştırma eğilimleri, odak noktaları ve önemli isimler ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Medikal turizm, Medikal Seyahat, Sağlık Turizmi, Bibliyometrik Analiz.

Makale Gönderme Tarihi: 12.07.2023

Makale Kabul Tarihi: 11.09.2023

Önerilen Atıf:

Çılğınoğlu, H. (2023). Medikal Turizm Konusundaki Araştırmaların Bibliyometrik Analizi: Eğilimler, Odak Noktaları ve Olanakları, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 7(3): 451-464.

© 2023 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

Journal of Turkish Tourism Research

2023, 7(3): 451-464.

DOI: [10.26677/TR1010.2023.1286](https://doi.org/10.26677/TR1010.2023.1286)

ISSN: 2587-0890 Journal Homepage: <https://www.tutad.org>

RESEARCH PAPER

Bibliometric Analysis of Medical Tourism Research: Trends, Focus Areas, and Opportunities

Assistant Prof. Dr. Hakkı ÇILGINOĞLU, Kastamonu University, Faculty of Tourism, Kastamonu, e-mail: hcilginoglu@kastamonu.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6787-3397>

Abstract

The purpose of this study is to analyze and evaluate relevant articles in the Web of Science database using bibliometric methods to examine the current research status and publication trends in the field of medical tourism. In pursuit of our aim, 10,272 studies related to medical tourism from the Web of Science (WoS) database were analyzed for bibliometric analysis. The VOSviewer program was used to analyze and visualize the collected data. The study results indicate that there has been a continuous increase in the number of studies and publications on medical tourism since the 1980s. Since the 2000s, there has been a significant increase in studies related to medical tourism. Various researchers from different disciplines are conducting these studies and they are addressing medical tourism not only from a clinical perspective but also from environmental, economic, and social standpoints. Publishers such as Elsevier and Springer Nature account for the majority of publications on medical tourism. While English is the predominant language in most studies, research in other languages is also evident. The USA, UK, and Australia have the highest publication rates, and the authors and publishers leading in this field have been identified on a map. This analysis uncovers the research trends, focal points, and notable figures within the medical tourism field.

Keywords: Medical Tourism, Medical Travel, Health Tourism, Bibliometric Analysis.

Received: 12.07.2023

Accepted: 11.09.2023

Suggested Citation:

Çılğinoğlu, H. (2023). Bibliometric Analysis of Medical Tourism Research: Trends, Focus Areas, and Opportunities, *Journal of Turkish Tourism Research*, 7(3): 451-464.

© 2023 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

GİRİŞ

Medikal turizm, her türlü sağlık sorununun tedavisi veya tıbbi bakımını almak amacıyla yurtdışına seyahat etmeyi ifade etmektedir (Carrera ve Bridges, 2006). Bu modern sağlık trendi, giderek daha fazla insan tarafından tercih edilmektedir (Lehoux, 2006). Medikal turistler, dünya çapında farklı ülkeleri ziyaret ederek, kendi ülkelerinde ulaşılabilir veya izin verilen yenilikçi tedavi yöntemlerini deneyimlemek istemektedirler. Zaman içinde, medikal turizm ticari turizmle birleşmiş ve seyahat destinasyonu seçiminde belirleyici bir faktör haline gelmiştir (Hanefeld vd., 2015). Medikal turizm, sağlık alanındaki modern bir eğilimi ifade etmekte ve hastalıkların tedavisi veya terapisi amacıyla yurtdışına seyahat etmeyi, turizmle birleştirme anlayışını içermektedir (Lehoux, 2006). İstatistiklere göre, 2027 yılına kadar medikal turizm için dünya genelinde yaklaşık olarak 207,8 milyar Amerikan doları talep edileceği tahmin edilmektedir (GVR, 2020). Medikal turizm, özellikle Asya'daki gelişmekte olan ülkeler için giderek daha fazla önem kazanan uluslararası bir ekonomik ve siyasi olgu haline gelmiştir (Ale Ebrahim vd., 2019). Hindistan, Malezya ve Tayland gibi ülkelerdeki özel hastaneler, medikal turizm için son derece popüler destinasyonlar olarak belirlenmiştir (Moghavvemi vd., 2017). Awadzi ve Panda'ya (2006) göre, tıbbi amaçlı turizm, gelişmekte olan ülkelerde önemli bir rol oynamakta ve aktif bir şekilde desteklenmektedir; bu nedenle pazarda rekabet teşvik edilmiştir. Bu bağlamda, gelecekteki potansiyeli yüksek olan medikal turizmi teşvik edecek uygun stratejilerin belirlenmesi için bir bibliyometrik çalışmasına ihtiyaç vardır.

Bibliyometrik analiz, bir araştırma alanındaki performansı ölçmek için yayınlanan makale sayısı, alıntılar ve işbirliği ağları gibi göstergeleri kullanarak yapılan bir yöntemdir (Ghanbari Baghestan vd., 2019). Bu yaklaşım, özellikle belirli bir araştırma sahasının eğilimlerini değerlendirmek ve anlamak amacıyla tercih edilmektedir (Chahrour vd., 2020). Aynı zamanda araştırma üretkenliğini incelemek (Shonhe, 2020), alıntıları etkileyen makale özelliklerini analiz etmek (Paracha vd., 2020), yol haritaları ve araştırma yönelimlerini anlamak (Mukhlif vd., 2019; Qadir vd., 2019) ve yayınlanan belgelerin etkisini anlamak (Muhammad vd., 2017) için de kullanılmaktadır. Özellikle, yayınlanan makale sayısı ve alıntılar, bibliyometrik analizin temel göstergelerinden ikisi olarak öne çıkmaktadır (Yusuf vd., 2020).

Bu araştırma, medikal turizm alanındaki literatürdeki boşlukları tespit etme ve bu boşlukları kapatma amacı taşımaktadır. Özellikle, önceki çalışmaların yeterince ele almadığı veya gözden kaçırabileceği belirli konu alanlarına odaklanarak, daha geniş bir perspektif sunmayı hedeflemektedir (Carrera ve Bridges, 2006; Lehoux, 2006; Hanefeld vd., 2015; Ale Ebrahim vd., 2019; Mukhlif vd., 2019; Qadir vd., 2019; Paracha vd., 2020; Shonhe, 2020). Bu çalışma, sadece metin tabanlı incelemelerle sınırlı kalmayıp (Chahrour vd., 2020), aynı zamanda görsel sunumlar ve analizlerle desteklenerek, orijinal bir bakış açısı sunmayı amaçlamaktadır. Bu yaklaşım, okuyucuların verileri daha hızlı anlamalarını ve mevcut eğilimleri daha net bir şekilde görmelerini sağlama potansiyeline sahiptir. Ayrıca, bu araştırma medikal turizm alanındaki gelecekteki araştırma eğilimlerini ve potansiyel fırsatları ele alarak, araştırmacılara ve endüstri paydaşlarına bu alanda hangi konuların daha fazla araştırma gerektirdiği konusunda yol gösterebilir. Bu çalışma hem bibliyometrik analiz hem de içerik analizi yöntemlerini bir araya getirerek, literatürdeki eğilimleri sayısal olarak değerlendirme yeteneği ile birlikte, içerik analizi yoluyla temaları, yaklaşımları ve vurguları daha derinlemesine inceleme amacını taşımaktadır. Araştırma sonuçları, mevcut literatürü eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirilerek, medikal turizm alanındaki tartışmalara katkıda bulunacak ve ayrıca gelecekte yapılacak çalışmalar için öneriler sunarak bu alandaki ilerlemeye rehberlik edecektir.

Günümüzde, medikal turizm alanında birçok çalışma yürütülmektedir. Ancak mevcut araştırmaların birçoğu, bu alandaki eğilimleri ve desenleri görsel olarak sunmayı

hedeflememiştir. Bu alanda yapılan bibliyometrik analizler, medikal turizm konusundaki literatürü içeren, bilinen veri tabanlarının eksikliklerini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, medikal turizm kavramını kapsamlı bir şekilde anlamak için yeni bir bibliyometrik çalışma gerekmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, medikal turizm alanındaki araştırma durumunu ve yayın eğilimlerini derinlemesine keşfetmektir. Bu sayede araştırmacılar, bu alanın tarihsel gelişimini ve mevcut araştırma odak noktalarını daha iyi anlama fırsatı bulabilirler. Bu hedefe ulaşmak için, hem mevcut literatürün detaylı bir bibliyometrik analizi hem de içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışma, medikal turizm konusunda araştırma yapmayı amaçlayan araştırmacılara, bu alanda ilerlemek için rehberlik eden bir yol haritası sunmaktadır. Aynı zamanda gelecekteki araştırma alanlarına ve fırsatlarına da ışık tutması beklenmektedir.

YÖNTEM

Bu çalışma, medikal turizm konusuna yönelik kapsamlı bir inceleme ve literatürdeki mevcut durum ile gelişmelerin analizini amaçlamaktadır. Bu hedefe ulaşmak için, bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak yayınların sayısal verileri değerlendirilmiş ve literatürdeki ilişkiler ile eğilimler açığa çıkarılmıştır. Medikal turizm alanındaki yayın trendlerini anlamak için bu yöntem, mevcut çalışmaların araştırma temalarını incelemeyi amaçlamaktadır.

Bibliyometrik yöntemin ilk adımı, ilgili alandaki tüm yayınları kapsayan en uygun anahtar kelime setlerini belirlemeyi içermektedir. Bu bağlamda, bu çalışmanın yazarları "Medikal Turizm" ana konusuna yönelik anahtar kelimeleri seçmiştir. Ayrıca, "Medikal Turist" ifadesi dışında da ilgili kavramları içeren yayınların başlıklarından yola çıkarak alternatif anahtar kelimeler belirlenmiştir. Bu çerçevede, ilk olarak Sağlık Turizmi, Medikal Turist ve Medikal Turizm konularını içeren yayınlar, 20 Temmuz 2023 tarihinde Web of Science (WoS) veri tabanında yapılan bir tarama ile toplanmıştır. Tarama sonrasında elde edilen yayınlar, belirlenen parametreler kullanılarak ayrıntılı bir bibliyometrik analizden geçirilmiştir. Verilerin analizi için VOSviewer haritalama programı kullanılmıştır. VOSviewer, verileri görselleştirmek ve analiz etmek amacıyla kullanılan bir yazılımdır. Bu program, veriler arasındaki ilişkileri, benzerlikleri ve uzaklıkları yansıtarak verileri bir uzayda düzenler. Böylece, medikal turizm ve medikal turist konularına dair yayınların birbirleriyle olan ilişkileri ve bağlantıları görsel olarak anlaşılabilir bir şekilde sunulmuştur.

Analizde kullanılan parametreler arasında yayın yılı, yayın yer, çalışma türü, çalışma dili, yazar bilgileri, yazarların ülkeleri ve üniversiteleri yer almaktadır. Bu sayede, medikal turizm konularında yapılan araştırmaların genel eğilimleri, öne çıkan odak noktaları ve önemli araştırma alanları belirlenmiştir. Bu çalışma, Medikal Turizm alanındaki eksiklikleri ve gelecekteki araştırma fırsatlarını da ortaya koymaktadır.

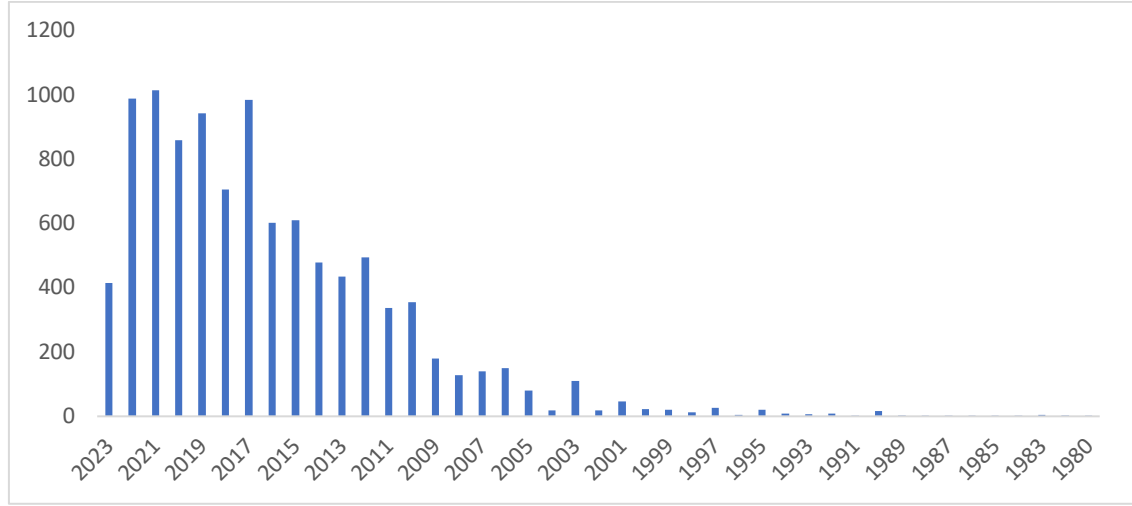
BULGULAR

Çalışma kapsamında ilk olarak WoS veri tabanında 2009-2023 yılları arasında yayımlanan araştırmaların yıllara göre dağılımı incelenmiştir. Elde edilen bulgular Grafik 1'de sunulmuştur.

Grafik 1'de yer alan verilere göre WoS veri tabanında medikal turizm konulu ilk çalışmanın 1980 yılında yayınlanmış olduğu tespit edilmiştir. Verilere göre, medikal turizm alanında yapılan araştırmaların sayısının 2003 yılından itibaren önemli ölçüde arttığı görülmektedir. Bu dönemden önce, 1990'lı yılların ortalarına kadar düşük sayıda çalışma bulunmaktadır. 1990'lı yılların sonlarına doğru ve 2000'li yılların başlarında da araştırma sayısında artış gözlemlenmektedir. 2000'li yılların ortalarından itibaren medikal turizm konusunda yapılan

araştırmaların sayısında daha belirgin bir artış yaşanmıştır. Özellikle 2010'lu yılların başından itibaren bu alandaki çalışmaların sayısı büyük bir ivme kazanmıştır. Son yıllara bakıldığında, 2021 ve 2022 yıllarında en yüksek araştırma sayısının kaydedildiği görülmektedir. Bu, medikal turizm konusunun hem akademik hem de pratik anlamda giderek daha fazla ilgi gördüğünü göstermektedir.

Grafik 1. Araştırmaların Yıllara Göre Dağılımı

Çalışma kapsamında WoS veri tabanında yayımlanan Medikal Turizm konulu çalışmalar kategorilerine göre incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Medikal Turizm Konulu Çalışmaların Kategorilerine Göre İncelenmesi

Kategoriler	Yayın Sayısı
Halk Sağlığı Çevre İşçi Sağlığı	965
Konaklama Eğlence Spor Turizm	869
Çevre Bilimleri	659
Elektrik Elektronik Mühendisliği	584
Tıp Genel İç Hastalıkları	497
Biyomedikal Mühendisliği	371
Hukuk Tıpı	358
Çok Disiplinli Bilimler	349
Spor Bilimleri	320
Bulaşıcı Hastalıklar	300
Çevre Çalışmaları	295
Yönetim	289
Sağlık Politikası Hizmetleri	268
Sağlık Hizmetleri Bilimleri	256
Bilgisayar Bilimleri Yapay Zeka	245
Bilgisayar Bilimleri Bilgi Sistemleri	237
Cerrahi	230
Radyoloji Nükleer Tıp Tıbbi Görüntüleme	229
İşletme	218
Biyokimya Moleküler Biyoloji	217
Ekonomi	216
Diğer	2300

Medikal turizm konulu yayımlanan çalışmaların kategorik dağılımları ayrıntılı olarak incelendiğinde, toplamda 10,272 çalışmanın yer aldığı görülmüştür. En fazla yayın sayısına sahip kategorilerden biri "Halk Sağlığı Çevre İşçi Sağlığı" alanında gerçekleşmiştir. Bu sonuç, medikal turizmin sadece tıbbi hizmetlerle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda çevre ve işçi sağlığı gibi geniş bir yelpazeyi kapsayan bir konu olduğunu göstermektedir. Ayrıca, "Konaklama Eğlence Spor Turizm" kategorisi de önemli bir yayın sayısına sahiptir, bu da medikal turizmin sadece sağlık hizmetleriyle değil, aynı zamanda konaklama, eğlence, spor ve turizm gibi diğer faktörlerle de ilişkilendirildiğini göstermektedir. "Çevre Bilimleri" ve "Elektrik Elektronik Mühendisliği" alanlarında da medikal turizm konulu çalışmaların bulunması, konunun multidisipliner bir yaklaşımla ele alındığını vurgulamaktadır. Tıp alanında ise "Genel İç Hastalıkları", "Bulaşıcı Hastalıklar", "Cerrahi" gibi kategorilerde yapılan çalışmalar, medikal turizmin tıbbi yönünü yansıtmaktadır. Medikal turizm konusu farklı alanlarda çeşitli perspektiflerle ele alınan bir konu olarak görünmektedir. Bu çeşitlilik, medikal turizmin geniş bir yelpazeye yayılan etkilerini ve önemini göstermektedir. Tablodan elde edilen bulgular, medikal turizm konulu gelecekteki araştırmaların ve çalışmaların yönlendirilmesinde önemli bir rol oynayabilir.

Çalışma kapsamında Medikal Turizm konulu çalışmalar yayıncı kuruluşlara göre incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

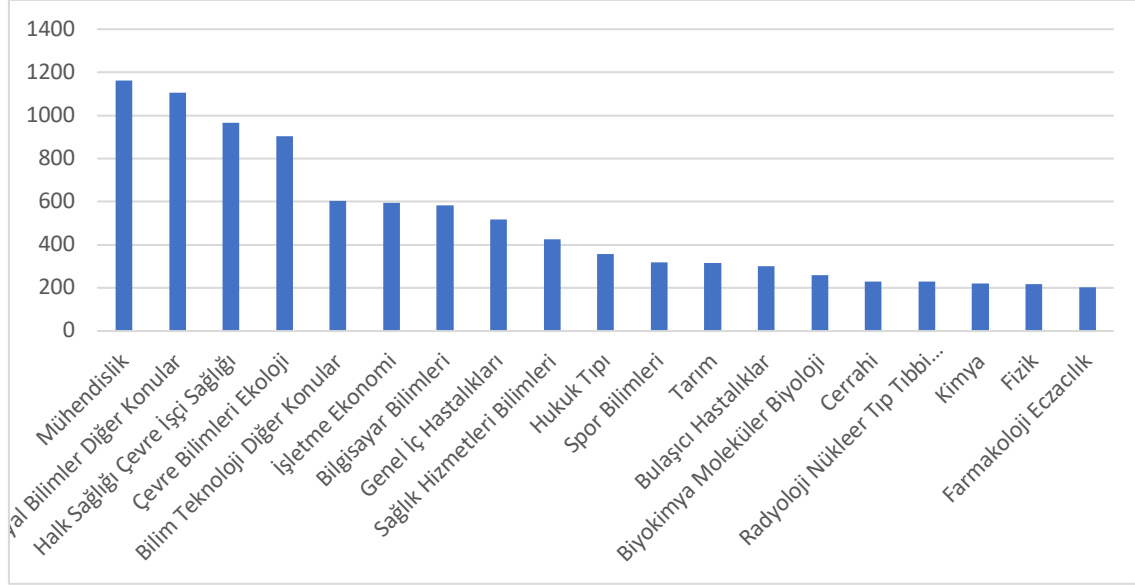
Tablo 2. Medikal Turizm Yayıncı Kuruluşlara Göre İncelenmesi

Yayınevi	Yayın Sayısı
Elsevier	1,633
Springer Nature	1,172
IEEE	763
Mdpi	679
Taylor ve Francis	613
Wiley	545
Sage	206
Oxford Üniversitesi Yayınları	202
Emerald Group Publishing	194
Frontiers Media Sa	186
Lippincott Williams ve Wilkins	186
Bükreş Tarım Bilimleri ve Veterinerlik Üniversitesi	166
Iop Publishing Ltd	149
Amerikan Fizik Enstitüsü	106
Kamu Kütüphanesi Bilim	102
Diğer	755

Tablo 2’de çeşitli yayınevlerine ait medikal turizm konulu yayın sayılarını göstermektedir. Elde edilen verilere göre, medikal turizm konusuyla ilgili en fazla yayın Elsevier ve Springer Nature gibi yayınevleri tarafından yapılmıştır. Bu durum, medikal turizm alanının geniş bir akademik ilgi çektiğini ve önemli bir araştırma alanı olduğunu göstermektedir. IEEE, Mdpi, Taylor ve Francis ve Wiley gibi diğer yayınevleri de medikal turizm konusunda önemli katkılarda bulunmuşlardır. Aynı zamanda, farklı yayınevlerinin bu konudaki katkıları, medikal turizmin çok yönlü bir konu olduğunu ve çeşitli disiplinlerin etkisi altında incelendiğini göstermektedir. Örneğin, Oxford Üniversitesi Yayınları ve Emerald Group Publishing gibi yayınevleri, daha geniş akademik disiplinlerde medikal turizm konusuna dair çalışmaları desteklemişlerdir.

Çalışma kapsamında WoS veri tabanında yayımlanan medikal turizm konulu çalışmalar konu alanlarına göre incelenmiştir. Elde edilen bulgular Grafik 2’de sunulmuştur.

Grafik 2. Medikal Turizm Konu Alanlara Göre Dağılımı

Grafik 2’de, medikal turizm konulu çalışmaların farklı alanlara dağılımını göstermektedir. Elde edilen verilere göre, medikal turizm konusu geniş bir yelpazede değerlendirilmekte ve çeşitli akademik alanlarda incelenmektedir. Mühendislik alanı en yüksek yayın sayısına sahip görünmektedir. Bu durum, medikal turizmin tıbbi teknolojiler, sağlık altyapısı ve tıbbi cihazlar gibi mühendislik alanlarını da içine alan bir konu olduğunu göstermektedir. Aynı şekilde, Sosyal Bilimler Diğer Konular kategorisi de yüksek bir yayın sayısına sahiptir, bu da medikal turizmin ekonomik, sosyal ve kültürel boyutlarının da önemli olduğunu göstermektedir. Halk Sağlığı Çevre İşçi Sağlığı ve Çevre Bilimleri Ekoloji alanları, medikal turizmin çevresel ve toplumsal etkilerine odaklanan çalışmaları yansıtmaktadır. İşletme Ekonomi, Bilgisayar Bilimleri ve Sağlık Hizmetleri Bilimleri gibi alanlardaki yayınlar, medikal turizmin yönetim, teknoloji ve sağlık hizmetleri boyutlarına dikkat çekmektedir. Genel İç Hastalıkları, Cerrahi, Bulaşıcı Hastalıklar gibi tıbbi alanlar da tabloda yer almaktadır, bu da medikal turizmin tıbbi uygulamalar ve tedavi yöntemleriyle de yakından ilişkili olduğunu göstermektedir.

Çalışma kapsamında Web of Science (WoS) veri tabanında yayımlanan Medikal Turizm konulu çalışmalar dillerine göre incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3’e göre, medikal turizm konulu yayınların farklı dillerdeki dağılımını göstermektedir. Elde edilen verilere göre, medikal turizm konusu genellikle İngilizce olarak yayınlanmaktadır. Bu durum, medikal turizm konusunun uluslararası alanda geniş bir ilgi ve katılım aldığını göstermektedir. Rusça ve İspanyolca da medikal turizm konulu yayınların önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu dillerdeki yayın sayısının yüksek olması, medikal turizmin farklı coğrafyalarda ve kültürlerde ilgi çekici olduğunu ve bu dillerde de araştırmacılar tarafından incelendiğini göstermektedir. Almanca, Fransızca, Lehçe gibi diğer dillerde de medikal turizm konulu yayınlar bulunmaktadır. Bu da medikal turizmin farklı dil ve kültürlerdeki araştırmacılar arasında ilgi gördüğünü göstermektedir. Türkçe ve diğer dillerdeki yayın sayısının daha düşük olması, medikal turizm konusunun Türk akademisyenler ve araştırmacılar arasında henüz

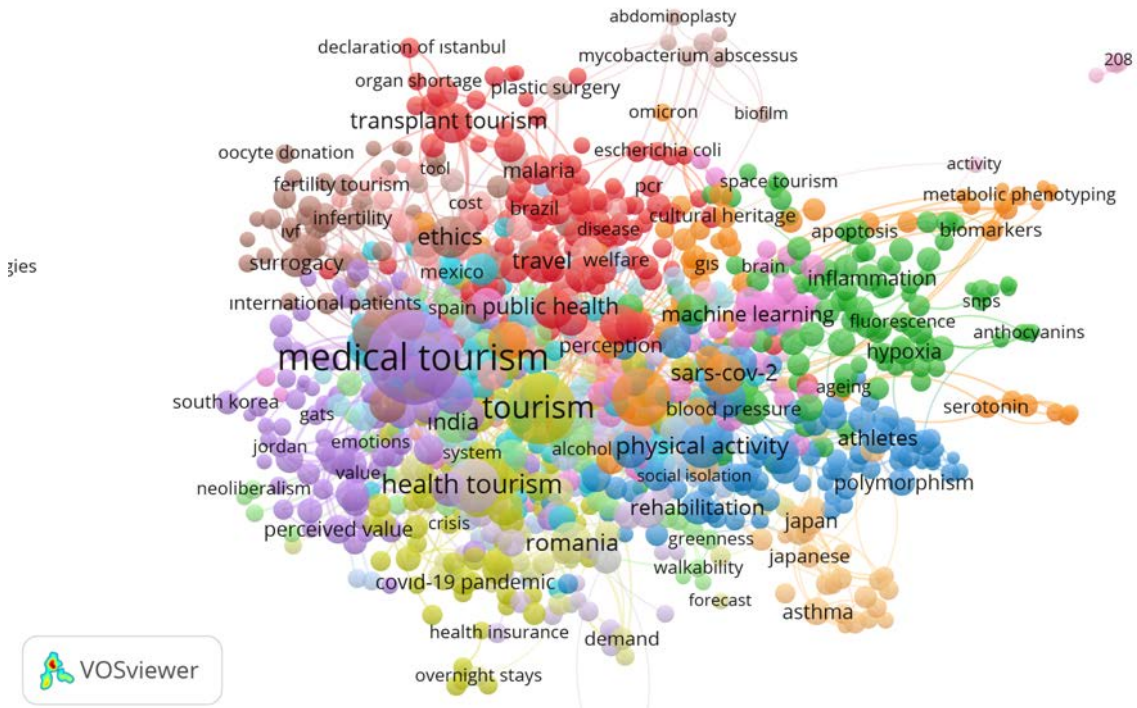
yeterince ilgi görmemiş olabileceğini düşündürebilir. Ancak, bu konuda daha fazla çalışmanın yapılmasıyla Türkçe yayın sayısının artması mümkün olabilir.

Tablo 3. Medikal Turizm Yayımlanan Araştırmaların Dillere Göre İncelenmesi

Dil	Yayın Sayısı
İngilizce	992
Rusça	102
İspanyolca	68
Almanca	53
Fransızca	24
Lehçe	18
Ukraynaca	16
Çince	12
Portekizce	12
İtalyanca	8
Türkçe	8
Korece	7
Hırvatça	6
Çekçe	4
Slovakça	4
Slovençe	4
Macarca	3
Yunanca	1

Çalışma kapsamında WoS veri tabanında yayımlanan medikal turizm konulu çalışmaların anahtar kelimelerini tespit etmek üzere gerçekleştirilen analiz sonuçları Harita 1’de sunulmuştur.

Harita 1. Anahtar Kelimelere İlişkin Haritalama Sonuçları

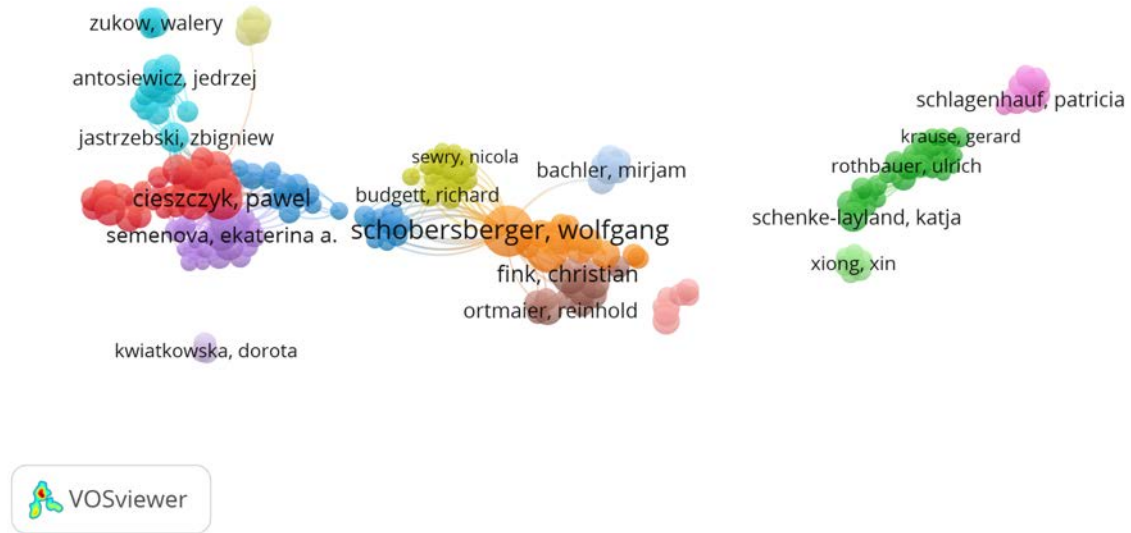

VOSviewer haritalama programı kullanılarak yapılan analiz ile anahtar kelimeler arasındaki ortaklık ağı incelenmiştir. Bir anahtar kelimenin minimum oluşum sayısı "2" olarak belirlenerek, toplam 23537 çalışma içerisinde 4579 anahtar kelimenin birbirleriyle bağlantılı olduğu tespit

edilmiştir. Bu analiz sonucuna göre, Medikal turizm konusunda en çok tercih edilen anahtar kelime olan "Medikal Turizm" mor renkle temsil edilmiş ve occurrences (808) total link strength (1459) olduğu belirlenmiştir. "abdominoplasty" kelimesi 4 kez geçmekle birlikte, bağlantı gücü 13 olarak belirtilmiştir. Benzer şekilde, "abortion" ve "ace" kelimeleri de aynı bağlantı gücüne sahipken farklı sayıda geçmektedir. Tablodaki anahtar kelimeler arasında "agritourism" ve "adolescents" gibi yüksek bağlantı gücüne sahip kelimeler bulunmaktadır. Bu, bu anahtar kelimelerin çalışmanın ana odak noktalarından bazıları olduğunu ve daha fazla bağlamda kullanıldığını göstermektedir. "Africa" kelimesi 23 kez geçerken, bağlantı gücü 43 olarak belirtilmiştir. Bu da çalışmanın Afrika kıtasıyla ilgili olduğunu ve bu konunun önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir. Anahtar kelimeler arasında "ageing" ve "aging" gibi benzer konuları ifade eden kelimeler de bulunmaktadır. Bu da terimin farklı yazım biçimlerinin kullanılmasının dikkate alındığını göstermektedir.

Çalışma kapsamında Web of Science (WoS) veri tabanında yayımlanan medikal turizm konulu çalışmaların yazarları incelenmiş ve elde edilen bulgular Harita 2' de sunulmuştur.

Harita 2. Yayımların Yazarlarına İlişkin Haritalama Sonuçları

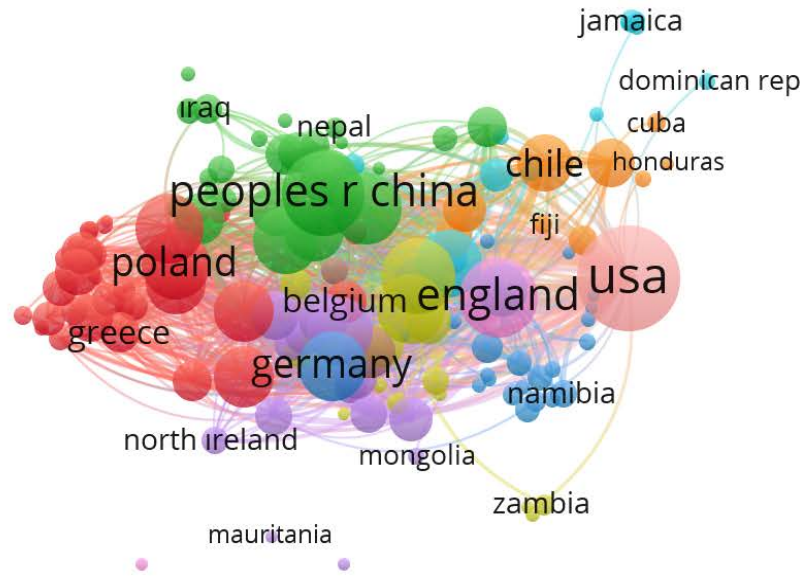
Harita 2'de en fazla atıf alan yazarlar arasındaki bağlantı, bağlantı haritası şeklinde görselleştirilmiştir. Her yazar için minimum çalışma sayısı "2" ve minimum atıf sayısı "1" belirlenerek, toplamda 36767 yazar tespit edilmiştir. Bu yazarların 5448'i bağlantıya sahip oldukları belirlenmiştir. En fazla ortak yazarlardan "Huang, chien-cheng," 50 doküman 616 atıf ve 269 bağlantı gücüne "su, shih-bin" 53 doküman 674 atıf ve 262 bağlantı gücüne sahip olduğu tespit edilmiştir.

Çalışma kapsamında WoS veri tabanında yayımlanan medikal turizm konulu çalışmalar ülkelere göre incelenmiş ve elde edilen bulgular Harita 3'te sunulmuştur.

Analiz için bir ülkenin minimum çalışma sayısı "2" ve minimum atıf sayısı "1" olarak seçilmiştir. Analiz sonucuna göre 187 ülkenin yer aldığı ve ülkeler arası bağlantı sayısının da 150 olduğu görülmektedir. Harita sonuçlarına göre, ABD'nin 1953 yayın, 43735 atıf ve 2800 toplam bağlantı gücü ile öne çıktığı belirlenmiştir. Diğer ülkelere bakıldığında, İngiltere'nin 838 yayın, 22066 atıf ve 2098 bağlantı gücüne, Türkiye'nin 18 yayın, 27 atıf ve 57 toplam bağlantı gücüne sahip olduğu görülmektedir. Arjantin medikal turizm alanında oldukça büyük bir etkiye sahiptir. 54 belge ile toplam 1108 alıntı ve 148 toplam bağlantı gücü ile öne çıkmaktadır. Diğer bir dikkat çekici ülke

ise Avustralya'dır. 676 belge, 18096 alıntı ve 1441 toplam bağlantı gücü ile medikal turizm alanında yoğun bir şekilde çalışmıştır. Ülke bazlı olarak diğer ülkeler de farklı düzeylerde etki göstermektedir. Örneğin, Belçika 117 belge ile 3608 alıntı ve 552 toplam bağlantı gücüne sahiptir. Benzer şekilde, Avusturya da 360 belge ile 6128 alıntı ve 645 toplam bağlantı gücü ile önemli bir rol oynamaktadır. Bazı ülkeler ise daha düşük düzeyde etki göstermektedir. Örneğin, Azerbaycan sadece 2 belgeye sahipken, 2 alıntı ve 0 toplam bağlantı gücüne sahiptir.

Harita 3. Yayın Yapan Ünelere İlişkin Sonuçlar

Çalışma kapsamında WoS veri tabanında yayımlanan medikal turizm konulu çalışmalar yayınlarnın ait olduğu üniversitelere göre incelenmiş ve elde edilen bulgular Harita 4'te sunulmuştur.

Harita 4. Yayınların Ait Olduğu niversitelere İlişkin Sonuçlar

Analiz için bir kuruluşun minimum çalışma sayısı "2" ve minimum atıf sayısı "1" olarak belirlendiğinde, toplamda 10593 kuruluşun birbiriyle bağlantılı olduğu tespit edilmiş ve analiz gerçekleştirilmiştir. Harita 4 incelendiğinde 3235 kurum içerisinde birbirleri arasında kümelere ayrıldığı belirlenmiştir. En fazla bağlantıya sahip olan Southern Taiwan Univ Sci ve Technol 89 yayın ve 448 bağlantıya sahip olduğu görülmektedir. En fazla yayına Natl Cheng Kung Univ 115 yayına sahip olduğu analiz sonucunda saptanmıştır. Haritadaki diğer kuruluşlar da çalışma sayıları ve atıf sayıları bakımından önem arz etmektedir. Bu veriler, kuruluşların bilimsel

üretkenliklerini ve akademik ilişkilerini yansıtmaktadır. Ayrıca, farklı ülkelerdeki kuruluşlar arasında uluslararası işbirliklerin olduğu da görülmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışma, medikal turizm alanındaki araştırma durumunu ve yayın eğilimlerini derinlemesine incelemeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda, WoS veri tabanında yayımlanan Medikal Turizm konulu makaleler bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak değerlendirilmiş; bu makalelerin yıl, ülke, dil, yayınevi, konu alanı, anahtar kelimeler, yazarlar ve üniversiteler bazında dağılımı detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Bu kapsamlı analiz sonuçları, medikal turizm konusundaki araştırmaların gelişim eğilimlerini ve dikkat çeken noktalarını daha iyi anlamamıza yardımcı olmuştur.

Elde edilen sonuçlara göre, medikal turizm konusundaki araştırmalar 1980'lerden bu yana sürekli bir artış göstermiştir. Özellikle 2000'li yılların ortalarından itibaren medikal turizm konusuna olan ilgi ve araştırmaların sayısında belirgin bir artış gözlemlenmiştir. Bu durum, medikal turizmin giderek daha fazla ilgi gördüğünü ve önem kazandığını açıkça yansıtmaktadır.

Medikal turizm konusu, farklı disiplinlerden gelen araştırmacılar tarafından ele alınmıştır. Bu analiz, medikal turizmin sadece tıbbi yönünü değil, aynı zamanda çevresel etkilerini, işçi sağlığını, ekonomik etkileri, sosyal sonuçları ve yönetsel yönlerini de kapsadığını ortaya koymaktadır. Bu da medikal turizmin aslında çok yönlü ve disiplinler arası bir konu olduğunu vurgulamaktadır.

Medikal turizm konulu makalelerin büyük bir kısmı İngilizce olarak yayımlanmış olsa da Rusça, İspanyolca, Almanca gibi farklı dillerde de medikal turizm üzerine çalışmaların bulunduğu görülmüştür. Bu durum, medikal turizmin uluslararası düzeyde geniş bir ilgi alanına sahip olduğunu ve farklı coğrafyalarda incelendiğini göstermektedir.

Bu makalelerin en fazla yayın yapan yayınevleri arasında Elsevier ve Springer Nature gibi büyük yayınevleri öne çıkmaktadır. Bu durum, medikal turizm konusunun akademik dünyada geniş bir yayın platformunda ele alındığını göstermektedir.

Medikal turizm konusuyla ilgili en fazla atıf alan yazarlar belirlenerek, aralarındaki ilişkiler grafiksel olarak gösterilmiştir. Bu analiz, medikal turizm alanındaki önde gelen araştırmacıları ve aralarındaki işbirliklerini net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Ülke bazlı analiz sonuçlarına göre, medikal turizm konusundaki en yüksek yayın sayısına ABD'den ulaşılmıştır. Ancak diğer ülkelerin de (örneğin Avustralya, İngiltere, Arjantin gibi) medikal turizm konusunda önemli katkılar sağladığı görülmektedir. Bu ülkelerin medikal turizm alanında yoğun çaba harcadığı açıkça görülmektedir.

Bu çalışmanın elde ettiği sonuçlar, medikal turizm alanında önemli teorik ve pratik çıkarımlar sunmaktadır. Öncelikle, medikal turizm konusundaki araştırmaların zaman içindeki artış eğilimi, bu alandaki farkındalığın ve ilginin giderek arttığını göstermektedir. Özellikle son yıllarda medikal turizmin hem akademik hem de endüstriyel bir alandaki büyümesi, gelecekte bu alana yönelik daha fazla çalışmanın ve yatırımın olabileceğini düşündürmektedir. Bu artan ilgi, medikal turizmin çok yönlü bir konu olduğunu ve disiplinler arası bir bakış açısının gerekliliğini vurgulamaktadır. Tıbbi, çevresel, ekonomik ve sosyal boyutları bir araya getiren bu alanda, farklı disiplinlerden gelen araştırmacıların işbirliği yaparak daha kapsamlı sonuçlara ulaşabileceği anlaşılmaktadır.

Medikal turizm alanında yayın yapan farklı ülkelerin ve bölgelerin belirlenmesi, bu alandaki küresel ilgiyi yansıtmaktadır. Özellikle ABD, Avustralya, İngiltere gibi ülkelerin yoğun çalışmaları, medikal turizmin dünya genelinde farklı bölgelerde etkili olduğunu ve bu ülkelerin bu alana yönelik liderlik rolleri üstlendiğini göstermektedir. Connell (2006), sağlık sisteminin kalitesinin tıbbi turizm sektörünün başarısı için temel bir faktör olduğunu belirtmiştir. Ülkeler ve hastaneler, yüksek kaliteli tıbbi ve turistik hizmetleri almak için en iyi seçenekleri bulmada hastalara yardımcı olurlar (Habibi ve Ariffin, 2019). Ayrıca, medikal turizm konusundaki önde gelen araştırmacıların ve yayınevlerinin belirlenmesi, bu alandaki bilgi üretiminin öncü isimlerini ve kaynaklarını göstermektedir. Bu, yeni araştırmacıların ve ilgilenenlerin bu kaynaklardan yararlanarak daha derinlemesine çalışmalar yapabilecekleri anlamına gelmektedir. Crooks vd. (2010), hastaların tıbbi turizm destinasyonu seçmeden önce çeşitli bilgi kaynaklarına başvurduğu ve karşılaştırma yaptığına dair bir görüş belirtmektedir. Turner (2011) ayrıca, tıbbi turizm işletmelerinin müşterilerinin eğitilmiş seçimler yapmalarını sağlamak için standartlar belirlemeye vurgu yapmıştır. İnternetin tıbbi turistler için ana bilgi kaynağı olarak rolü, çeşitli çalışmalarda tartışılmıştır. Moghavvemi vd., (2017) tarafından yapılan araştırma, özel hastanelerin kendilerini çevrimiçi platformlarda nasıl tanıttığını, tıbbi turistlerin algıladığı ihtiyaçları nasıl karşılamaya çalıştığını ve web sitelerinin tıbbi turizmi nasıl tanıttığını incelemiştir. Benzer şekilde, Penney vd., (2011) tarafından yapılan araştırma, aracı web sitelerinin ölçek, kalite, profesyonellik ve bilgi derinliği bakımından oldukça çeşitli olduğunu göstermiştir

Pratik çıkarımlar açısından, medikal turizmin sağlık sektöründeki potansiyelini ve ekonomik etkilerini daha iyi anlamak için bu alanda daha fazla araştırma ve veri toplamanın önemi ortaya çıkmaktadır. Sağlık hizmeti sunan ülkelerin ve alanında öne çıkan bölgelerin, medikal turizmde nasıl bir rekabet avantajı elde edebilecekleri üzerine odaklanan pratik yönergeler geliştirilebilir.

Bu çalışma, medikal turizm alanına hem toplumsal hem de bilimsel anlamda önemli katkılar sunmaktadır. Toplumsal olarak, medikal turizmin sağlık hizmetleri alanındaki etkilerini anlamak, sağlık politikalarının ve hizmetlerinin gelecekteki yönlendirmesine yardımcı olabilir. Bu alandaki araştırmalar, sağlık turizminin ekonomik büyümeye nasıl katkı sağlayabileceği, sağlık hizmetlerinin erişilebilirliği üzerindeki etkileri ve farklı ülkeler arasındaki sağlık eşitsizliklerini ele alarak toplum sağlığını iyileştirmeye yönelik stratejilerin geliştirilmesine olanak tanır.

Bilimsel olarak, bu çalışma medikal turizmin çok boyutlu bir konu olduğunu ve farklı disiplinlerin bu alana katkı sağlayabileceğini vurgulamaktadır. Bu çalışma, medikal turizmin sağlık, ekonomi, çevre, sosyal etkiler ve yönetim gibi geniş bir yelpazeyi içeren bir konu olduğunu ortaya koyarak, disiplinler arası bir bakış açısının gerekliliğini göstermektedir. Bu da gelecekteki araştırmalara ve çalışmalara daha geniş bir perspektif sunarak bilimsel ilerlemeyi teşvik edebilir. Aynı zamanda, medikal turizmin uluslararası boyutta incelenmesi ve farklı ülkelerin deneyimlerinin paylaşılması, sağlık sektöründeki yenilikleri ve en iyi uygulamaları yayma fırsatı sunmaktadır. Bu da bilgi alışverişini artırarak, ülkelerin sağlık turizmi konusunda birbirlerinden öğrenebileceği bir platform oluşturabilir.

Bu çalışma, medikal turizm alanında yapılan araştırmaların gelişim eğilimlerini ve ana odak noktalarını derinlemesine incelemiştir. Bu, medikal turizmin disiplinler arası bir konu olduğunu ve sağlık, ekonomi, çevre, sosyal etkiler gibi farklı alanları içeren geniş bir yelpazeye sahip olduğunu vurgulamıştır. Bu boşluğu doldurarak, medikal turizmin farklı yönlerini ele alan bütüncül bir bakış sunmuştur.

Bu çalışma bazı sınırlılıklar içermektedir. Örneğin, analiz yalnızca WoS veri tabanındaki yayınlara dayandığından, diğer veri kaynakları ve platformlar göz ardı edilmiştir. Dil kısıtlamaları da belirli dillerdeki yayınların eksik kalmasına neden olabilir. Ayrıca, medikal

turizmin bazı alt alanları, örneğin alternatif tıp kullanımı gibi, yeterince derinlemesine ele alınmamıştır.

Gelecekteki çalışmalarda, farklı veri kaynaklarının dikkate alınması büyük önem taşımaktadır. Akademik veri tabanlarına ek olarak, sektör raporları, internet siteleri ve sosyal medya gibi çeşitli kaynaklar da kullanılarak daha geniş bir veri seti oluşturulabilir. Ayrıca, tıbbi turizmle ilgili yayınların farklı dillerdeki kaynaklarının incelenmesi, daha kapsamlı bir perspektif sunabilir. Alt alanlara daha fazla odaklanma da gelecekteki çalışmalar için önemli bir adım olabilir. Özellikle alternatif tıp gibi önemli alt alanların daha derinlemesine incelenerek, bu alanların tıbbi turistlerin destinasyon seçimlerine olan etkileri daha iyi anlaşılabilir. Teknolojik gelişmelerin rolünü anlamak da gelecekteki araştırmalar için büyük bir potansiyele sahiptir. Sanal gerçeklik, yapay zeka destekli sağlık hizmetleri ve diğer teknolojik yeniliklerin, tıbbi turistlerin karar verme süreçlerine nasıl entegre edildiğini incelemek, bu alandaki ilerlemeyi daha iyi anlamamıza yardımcı olabilir.

Son olarak, tıbbi turizmin destinasyon seçimindeki kültürel ve sosyal faktörlerin daha detaylı bir şekilde incelenmesi önerilebilir. Bu faktörlerin tıbbi turistlerin tercihlerini nasıl şekillendirdiği ve deneyimlerini nasıl etkilediği üzerine yapılan daha derinlemesine çalışmalar, alanın daha kapsamlı bir görünümünü sunabilir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Destek Bilgisi: Herhangi bir kurum ve/veya kuruluştan destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması yoktur.

Etik Onayı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Türk Turizm Araştırmaları Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazar(lar)ına aittir.

Etik Kurul Onayı: Çalışma kamuya açık ikincil verilerin kullanılmasıyla oluşturulmuştur.

Araştırmacıların Katkı Oranı: Çalışma tek yazarlı olup katkı oranı %100'dür.

KAYNAKÇA

Ale Ebrahim, S., Ashtari, A., Zamani Pedram, M., and Ale Ebrahim, N. (2019). Publication trends in drug delivery and magnetic nanoparticles. *Nanoscale Research Letters*, 14, 1-14.

Awadzi, W., and Panda, D. (2006). Medical tourism: Globalization and the marketing of medical services. *Consortium Journal of Hospitality and Tourism*, 11(1), 75-81.

Carrera, P. M., and Bridges, J. F. (2006). Globalization and healthcare: understanding health and medical tourism. *Expert Review of Pharmacoeconomics and Outcomes Research*, 1(4), 447-454.

Chahrour, M., Assi, S., Bejjani, M., Nasrallah, A. A., Salhab, H., Fares, M., ... and Fares, M. Y. (2020). A bibliometric analysis of COVID-19 research activity: a call for increased output. *Cureus*, 12(3), 1-7.

Connell, J. (2006). Medical tourism: Sea, sun, sand and surgery. *Tourism Management*, 27(6), 1093-1100.

Crooks, V. A., Kingsbury, P., Snyder, J., and Johnston, R. (2010). What is known about the patient's experience of medical tourism? A scoping review. *BMC Health Services Research*, 10(1), 1-12.

Ghanbari Baghestan, A., Khaniki, H., Kalantari, A., Akhtari-Zavare, M., Farahmand, E., Tamam, E., ... and Danaee, M. (2019). A crisis in "open access": Should communication scholarly outputs take 77 years to become open access?. *SAGE Open*, 9(3), 1-8.

GVR, (2020). *Grand View Research* <https://www.grandviewresearch.com/> Erişim Tarihi (20.08.2023).

Habibi, A., and Ariffin, A. A. M. (2019). Value as a medical tourism driver interacted by experience quality. *Anatolia*, 30(1), 35-46.

Hanefeld, J., Lunt, N., Smith, R., and Horsfall, D. (2015). Why do medical tourists travel to where they do? The role of networks in determining medical travel. *Social Science and Medicine*, 124, 356-363.

Lehoux, P. (2006). *The Problem of Health Technology: Policy Implications For Modern Health Care Systems*. Taylor and Francis, London.

Moghavvemi, S., Ormond, M., Musa, G., Isa, C. R. M., Thirumoorthi, T., Mustapha, M. Z. B., and Chandy, J. J. C. (2017). Connecting with prospective medical tourists online: A cross-sectional analysis of private hospital websites promoting medical tourism in India, Malaysia and Thailand. *Tourism Management*, 58, 154-163.

Mukhlif, F., Maswadi, K., bin Noordin, K. A., and ale Ebrahim, N. (2019, October). Research direction based green communications for next Era: A bibliometric analysis. In *2019 IEEE Student Conference on Research and Development (SCORED)* (pp. 21-26). IEEE.

Penney, K., Snyder, J., Crooks, V. A., and Johnston, R. (2011). Risk communication and informed consent in the medical tourism industry: a thematic content analysis of Canadian broker websites. *BMC Medical Ethics*, 12, 1-9.

Qadir, K. W., Zafar, Q., Ebrahim, N. A., Ahmad, Z., Sulaiman, K., Akram, R., and Nazeeruddin, M. K. (2019). Methodical review of the literature referred to the dye-sensitized solar cells: Bibliometrics analysis and road mapping. *Chinese Physics B*, 28(11), 118401.

Shonhe, L. (2020). Continuous Professional Development (CPD) of librarians: A bibliometric analysis of research productivity viewed through WoS. *The Journal of Academic Librarianship*, 46(2), 1-9.

Turner, L. G. (2011). Quality in health care and globalization of health services: accreditation and regulatory oversight of medical tourism companies. *International Journal for Quality in Health Care*, 23(1), 1-7.

Yusop, F. D., Ab Ghaffar, F., Danaee, M., Firdaus, A., Azah Hamzaid, N., Fitri Abu Hassan, Z., Senom, F., Ebrahim, N. A., Bonn, B. y., and Yap, M. C. (2020). Two decades of research on early career faculties (ECFs): A bibliometric analysis of trends across regions. *Pertanika Journal of Social Sciences and Humanities (JSSH)*, 28(1), 325-342.